

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

Participatory management in organizing education to increase the efficiency
of education into practice of the Bueng Kan Provincial
Education Office.

นรมน ไกรสกุล¹

Norramon Kraisakul

¹สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ กระทรวงศึกษาธิการ

Bueng Kan Provincial Education Office Ministry of Education

norraja@gmail.com

วันที่รับบทความ 29 ธันวาคม 2023

วันแก้ไขบทความ 8 พฤษภาคม 2567

วันตอบรับบทความ 8 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ 2) ศึกษาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ มีรูปแบบการวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ และข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ และประเด็นในการจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เกี่ยวกับแนวการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ ด้าน การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 67.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 72.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เท่ากันกับด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุน

ทางทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 72.00 และมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารการจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.002 ปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในในจังหวัดบึงกาฬพบว่า ข้อคิดเห็นจากบุคคลที่มีส่วนร่วม เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น เห็นควรเพิ่มตัวแทนของบุคลากรในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน องค์กรอย่างสม่ำเสมอ และ 3) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ พบว่า องค์ประกอบในการการมีส่วนร่วม มีดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาจังหวัด 2) การสนับสนุนการพัฒนาด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา 3) การกำกับดูแลติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาศึกษาภาค 4) การสนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย และยุทธศาสตร์ของกระทรวง 5) การประสานงาน การบริหารในการพัฒนาอย่างบูรณาการระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ, การจัดการศึกษา

Abstract

The purposes of this research are to 1) study the problems of participatory administration in organizing education in order to increase the efficiency of education into practice of the Bueng Kan Provincial Education Office. 2) study the factors for increasing the efficiency of education into practice of the Provincial Education Office. Bueng Kan and 3) study participatory management approaches in organizing education to increase educational efficiency into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office. There is a 3-step research and development model. The research instrument is a questionnaire on problems of participatory management in organizing education for Increase the efficiency of education into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office. and questions for interviews Concerning the factors of participatory management in organizing education to increase the efficiency of education into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office and issues in organizing expert-based seminars. (Connoisseurship) regarding participatory management approaches in organizing education to increase educational efficiency into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office. Statistics used in data analysis are percentages and content analysis. Accompanying the lecture The results of the research found that 1) Problems of participatory management in organizing education in order to increase the efficiency of education into practice in the Bueng Kan Provincial Education Office. Problems of participation in organizing education to increase educational efficiency into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office. Respondents were the least involved. is the aspect of participation

in controlling and inspecting all business operations Accounting for 58.00 percent, let's look at the aspect of participation in initiatives and decision-making. Accounted for 67.50 percent in terms of participation in planning and policy formulation. Accounted for 72.50 percent in terms of participation in the preparation of the provincial education development plan. Equal to participation and resource support Accounted for 72.00 percent and the highest is in the area of participation in receiving educational administration benefits. Accounting for 77.002 percent. Factors for increasing the efficiency of education into practice in Bueng Kan Province. It was found that comments from involved parties, such as budgets, materials, equipment, etc., saw the need to increase representatives of personnel in the relevant sectors to support dissemination and Publicize activities to build relationships between agencies. organization regularly and 3) a participatory management approach in organizing education to increase the efficiency of education into practice at the Bueng Kan Provincial Education Office It was found that the elements of participation They are as follows: 1) Establishing strategies for the development of provincial education. 2) Supporting academic development. Research and development 3) Supervision, monitoring and evaluation of the implementation of educational development in the region 4) Supporting government inspection and monitoring and evaluation of the performance according to the policies and strategies of the Ministry 5) Coordination of management in sustainable development Integration between central and regional levels.

Keywords : Participatory administration, The factors of increasing the effectiveness of education, Education management.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติแนวคิดสำคัญไว้ในมาตรา 54 วรรคสอง กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษา ตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่าง รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ กอปรกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ (1) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา และ (2) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วม ของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ได้ให้ความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยรวมของประเทศ โดยมีประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเพื่อการจัดการศึกษาด้วย และในการถ่ายทอดเป้าหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ รวมทั้งแผนในระดับ กระทรวง ซึ่งแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 – 2565) ภายใต้วิสัยทัศน์ “กระทรวงศึกษาธิการวางระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ – ทักษะ มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรมมีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง” ได้มีการกำหนดเป้าหมายหลักและวางยุทธศาสตร์ที่เน้นการปรับสภาพการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่สามารถตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ โดยในยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมาย เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา ระบบและวิธีการคัดเลือกเพื่อการศึกษาต่อได้รับการปรับปรุงพัฒนา มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ และบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19 / 2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาค ของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 17 ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่และการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของ ศึกษาธิการภาครองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการใน ภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติมไปเป็นอำนาจหน้าที่ของ ศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งนี้ และข้อ 5 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนด เพื่อปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาค และจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการ กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (1) กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้อง กับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของ กระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ รับผิดชอบตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่ (2) สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัย และพัฒนา (3) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ (4) สนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ (5) ประสานการบริหารงาน ระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัดโดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก และ (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของ จังหวัดบึงกาฬ โดยได้ทำการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

และคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาในจังหวัดบึงกาฬ รวมถึงสามารถเชื่อมโยงระบบการตรวจติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการเพิ่มมูลค่า (Value Added) และ ลดความเสี่ยง (Risk) ที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถตอบสนองนโยบายการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสาร พรหมณา (2553) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้เข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งดีกว่าการคิด และตัดสินใจเพียงคนเดียว 2. การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นการลดการต่อต้านและก่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น 3. การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 4. การมีส่วนร่วมทำให้การตัดสินใจมีคุณภาพและทำให้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

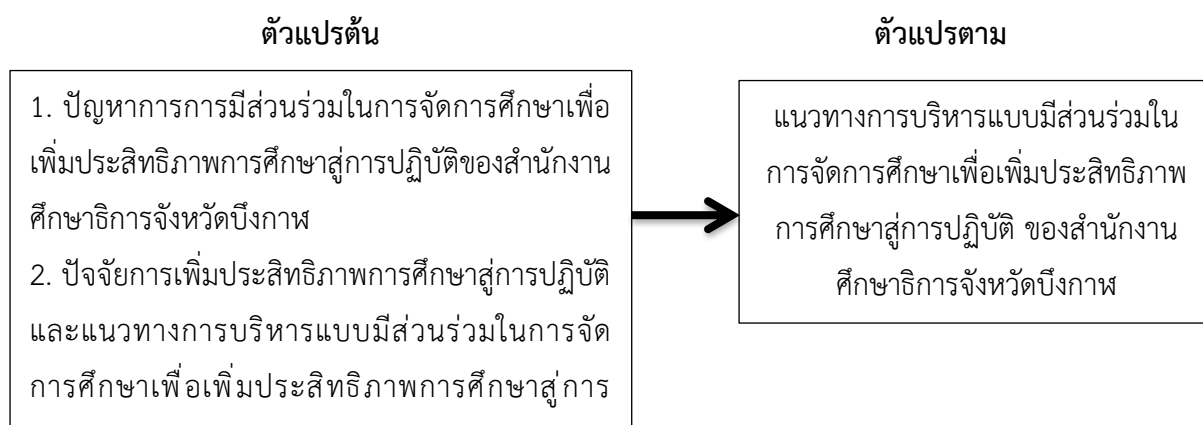
สมบัติ นามบุรี (2562) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสาร สองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์การ ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือ หลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย

มนต์นภัส มโนการณ (2561) กล่าวถึง แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ควรมี 6 ประเด็น สำคัญ ได้แก่ 1) กระจายอำนาจ ให้ความอิสระ และเพิ่มอำนาจการตัดสินใจให้กับผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ 2) เสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) พัฒนาระบบความรับผิดชอบต่อการศึกษา ทั้งด้านปัจจัยกระบวนการและผลผลิตที่มีความสัมพันธ์กัน 4) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ให้

พร้อมใช้ 5) ปรับระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเชิงรุก และ 6) เปิดพื้นที่ร่วมพัฒนา เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน แนวคิดนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ต้องเริ่มจากการปรับ ชุดความคิดของคนไทยทุกคน ให้ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมกันรับผิดชอบ โดยการวางแผนให้ชัดเจนและเริ่มกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เร็วที่สุด เพื่อให้การศึกษาเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีหลายลักษณะหลายรูปแบบ อาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงและโดยอ้อม ในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการและร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม และเป็น การเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกันของทุกคนและตระหนักถึงความสำคัญ โดยการวางแผนให้ชัดเจนและ เริ่มกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เร็วที่สุด เพื่อให้การศึกษาเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

1.1 ระยะที่ 1 การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.1.1 ทบทวนวรรณกรรม

1.1.2 สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสอบถามปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬตามระเบียบวิธีวิจัย

1.1.3 เก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามตามรายชื่อตัวแทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา

1.1.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผล การส่งแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณจากรายการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ โดยการหาค่าเฉลี่ย ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล

1.1.5 สรุปข้อมูลที่ได้มาเขียนรายงานในประเด็น

1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ
2) ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเป็นข้อมูลทั้งเชิงปริมาณเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

1.2 ระยะที่ 2 การศึกษาหาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ

1.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีการวิจัย กลุ่มตัวแทน เพื่อหาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลเชิงพรรณาและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

1.2.3 นำข้อเสนอแนะจากที่ผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงรายงานการวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.2.4 นำปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ที่ดำเนินการในระยะที่ 1 และปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในการบริหารแบบ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ที่ได้จากสัมภาษณ์ในระยะที่ 2 มาสรุปเพื่อเป็นหัวข้อในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในระยะที่ 3 เพื่อหาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.3 ระยะที่ 3 การหาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.3.1 สังเคราะห์ผลการศึกษา จากปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬและปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในการบริหาร แบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬแล้วจัดทำเป็นร่างแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.3.2 จัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 15 คน เพื่อยืนยันความเหมาะสม และเพิ่มเติมแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

1.3.4 สรุปเป็นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2. เครื่องมือการวิจัย

2.1 แบบสอบถามปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.2 ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.3 ประเด็นแนวทางการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ตามตารางงาน คือ

2.3.1 การวิเคราะห์ นโยบาย

2.3.2 การวิเคราะห์บริบทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.3.3 การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการศึกษา

2.3.4 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

2.3.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.3.6 การสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการศึกษา

2.3.7 การบริหารงบประมาณประจำปี/การจัดสรรงบประมาณ/พิจารณาโครงการ

2.3.8 การวางแผน ควบคุม กำกับ และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

2.3.9 การสรุปสังเคราะห์และจัดทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

2.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬได้ดำเนินการดังนี้

2.4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬนำข้อมูลมากำหนดพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน รวมถึงศึกษาวิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.4.2 สร้างแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยตรวจสอบความสอดคล้องและความถูกต้องขององค์ประกอบภาษา เนื้อหาของแบบประเมินในแง่ทฤษฎี หลักการ แนวคิด สภาพการณ์และความเป็นไปได้ตามหลักวิชาการเบื้องต้นด้วยตนเอง

2.4.3 เสนอแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยพิจารณาความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน ความเหมาะสมของข้อความและภาษาที่ใช้ ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60–0.80 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องตามนิยามของการประเมินที่กำหนด

2.4.4 ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอ ได้แบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ เป็นแบบสำรวจรายการ

2.4.5 การสร้างและหาประสิทธิภาพข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2) ศึกษาวิเคราะห์ บทบาทหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ วิธีการกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์

3) นำข้อมูลมากำหนดสิ่งที่ต้องการ จัดทำร่างข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยตรวจสอบความสอดคล้องและความถูกต้องขององค์ประกอบภาษา เนื้อหา ของแบบประเมินในแง่ทฤษฎี หลักการ แนวคิด สภาพการณ์และความเป็นไปได้ตามหลักวิชาการเบื้องต้นด้วยตนเอง

4) เสนอร่างข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยพิจารณาความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการประเมิน ความเหมาะสมของข้อความและภาษาที่ใช้ ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 แสดงว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องตามนิยามของการประเมินที่กำหนด

5) ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอ ได้แบบสัมภาษณ์ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

2.5.6 สร้างประเด็นแนวทางการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามภาระงาน ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์นโยบาย
- 2) การวิเคราะห์บริบทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ
- 3) การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการศึกษา
- 4) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา
- 5) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- 6) การสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการศึกษา
- 7) การบริหารงบประมาณประจำปี/การจัดสรรงบประมาณ/พิจารณาโครงการ
- 8) การวางแผน ควบคุม กำกับ และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ
- 9) การสรุปสังเคราะห์และจัดทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

3. ประชากร

3.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและปัจจัยในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ เป็นข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 200 คน ประกอบด้วย

3.1.1 ผู้แทนครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 100 คน

3.1.2 ผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 50 คน

3.1.3 ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 50 คน

3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 15 คน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาในจังหวัดบึงกาฬ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 1 แสดงปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

รายการ	จำนวนผู้ให้ข้อมูล 200 คน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย	145	72.50
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด	144	72.00
3. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตัดสินใจ	135	67.50
4. การมีส่วนร่วมการสนับสนุนทางทรัพยากร	144	72.00
5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารจัดการการศึกษา	154	77.00
6. การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงาน		
ทั้งหมด	116	58.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ ด้าน การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 67.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 72.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เท่ากันกับด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนทางทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 72.00 และมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.00

2. ผลการศึกษาปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

รายการ	จำนวนผู้ให้ข้อมูล 200 คน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อคิดเห็นจากบุคคลที่มีส่วนร่วม เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์	145	72.50
2. การเพิ่มตัวแทนของบุคลากรในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์	154	77.00
3. การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน องค์กรอย่างสม่ำเสมอ	145	72.50
4. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	154	77.00
5. แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 – 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564	163	81.50
6. ข้อมูลการดำเนินการตามแผน/โครงการจากปีที่ผ่านมา และคำรับรองการปฏิบัติราชการ	136	68.00
7. การสรุป สังเคราะห์ และทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	145	72.50

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยที่เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติในระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ จากการสัมภาษณ์ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัดของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ข้อคิดเห็นจากบุคคลที่มีส่วนร่วม เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ 2) การเพิ่มตัวแทนของบุคลากรในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ 3) การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่าง

หน่วยงาน องค์การอย่างสม่ำเสมอ 4) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 – 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 6) ข้อมูลการดำเนินการตามแผน/โครงการจากปีที่ผ่านมา 7) คำรับรองการปฏิบัติราชการ 8) การสรุป สังเคราะห์ และทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. ผลการศึกษาการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 3 แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	กลุ่มบุคคลที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการ	ภาระงาน	วิธีการ/ช่องทาง
กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษา จังหวัดบึงกาฬ	1) ศธจ. สพม.สพป.อปท. สอศ. สช. กศน. ตัวแทน ของครู/ผู้บริหาร ตัวแทน ของคณะกรรมการ สถานศึกษา	มีภาระหน้าที่ในการริเริ่ม ตัดสินใจ สนับสนุนทาง ทรัพยากร ประสานความ ร่วมมือ ดำรงประโยชน์ทาง สังคม และประเมินผลเพื่อ ปรับตัวในการมีส่วนร่วม	1) ประชุม 2) สัมภาษณ์ 3) สนทนากลุ่ม 4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
	2) หอการค้า สภา อุตสาหกรรม แรงงาน จังหวัด พาณิชจังหวัด ผู้มี คุณูปการทางสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา	1) มีภาระหน้าที่ในการริเริ่ม ตัดสินใจ สนับสนุนทาง ทรัพยากร ประสานความ ร่วมมือ 2) มีส่วนร่วมในการรับ ประโยชน์ทางสังคม และ ประเมินผลเพื่อปรับตัวใน การมีส่วนร่วม	1) ประชุม 2) สัมภาษณ์ 3) สนทนากลุ่ม 4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) บันทึกข้อตกลงความ ร่วมมือ ร่วมมือ
การสนับสนุน การพัฒนาด้าน วิชาการ การวิจัยและ พัฒนา	1) ศธจ. สพม.สพป.อปท. สอศ. สช. กศน.	มีภาระหน้าที่มีส่วนร่วมใน การสนับสนุนการพัฒนาทุก ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ การ ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติการ รับผลประโยชน์และการ ประเมินผล	1) ประชุม 2) สัมภาษณ์ 3) สนทนากลุ่ม 4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) อบรมเชิงปฏิบัติการ 6) คู่มือ/เอกสารทางวิชา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การบริหารงาน แบบมีส่วนร่วม	กลุ่มบุคคลที่ควรมีส่วนร่วม ในการจัดการ	ภาระงาน	วิธีการ/ช่องทาง
	2) สกอ. (ในท้องถิ่น)	มีภาระหน้าที่ให้การ สนับสนุนการพัฒนาด้าน การตัดสินใจและการ ประเมิน	7) การประเมินผล 8) การสรุปรายงานผลการ ดำเนินการ
	1) ศธจ. สพม.สพป.อปท. สอศ. สช. กศน. ตัวแทน ของครู/ผู้บริหาร ตัวแทน ของคณะกรรมการ สถานศึกษา	มีภาระหน้าที่ในการมีส่วน ร่วมในการปฏิบัติการ รับ ผลประโยชน์ และ ประเมินผล	
การกำกับดูแล ติดตามและ ประเมินผลการ ดำเนินการพัฒนา การศึกษาระดับ จังหวัด	2) หอการค้า สภา อุตสาหกรรม แรงงาน จังหวัด พาณิชยจังหวัด ผู้มีคุณูปการทางสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา	มีภาระหน้าที่ในการมีส่วน ร่วมในการปฏิบัติการ รับ ผลประโยชน์ และติดตาม ประเมินผล	1) ประชุม 2) สัมภาษณ์ 3) สนทนากลุ่ม 4) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) อบรมเชิงปฏิบัติการ 6) คู่มือ/เอกสารทางวิชา 7) การประเมินผล 8) การสรุปรายงานผลการ ดำเนินการ
	ศธจ. สพม.สพป.อปท. สอ ศ. สช. กศน. ตัวแทนของ ครู/ผู้บริหาร ตัวแทนของ คณะกรรมการสถานศึกษา	มีภาระหน้าที่ในการ ตัดสินใจ และควบคุม ตรวจสอบการปรับตัวใน การมีส่วนร่วม	1) ประชุม 2) ติดตามและการ ประเมินผล
การสนับสนุน การตรวจราชการและ ติดตามประเมินผล การดำเนินงานตาม นโยบายและ ยุทธศาสตร์ของ กระทรวง	สป. ศธภ.10 ศธจ. สพม. สพป.อปท. สอศ. สช. กศน. สกอ.(ในท้องถิ่น)	มีภาระหน้าที่ในการมีส่วน ร่วมในการตัดสินใจ ปฏิบัติงานร่วมกันอย่าง บูรณาการ ทรัพยากร บุคคล	1) ประชุมวางกรอบงาน การตรวจราชการ 2) ตรวจติดตาม 3) สะท้อนผล และถอด บทเรียน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบมาอภิปรายผลตามผลการวิจัยที่พบ และวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษา พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่มและการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 67.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 72.50 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เท่ากันกับด้านการมีส่วนร่วมการสนับสนุนทางทรัพยากร คิดเป็นร้อยละ 72.00 และมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การบริหารจัดการการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.00 สอดคล้องกับ Ofojebe Wenceslaus (2010) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และผลประโยชน์ของการใช้หลักการบริหารโดยวัตถุประสงค์ (Management by Objective) บริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมือง Anambra ตามมุมมองของครู โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อตรวจสอบมุมมองของครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อความสัมพันธ์และผลประโยชน์จากการบริหารงาน โดยวัตถุประสงค์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมือง Anambra จากการศึกษาพบว่า ครูที่อยู่ในเขตการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ของการบริหารงาน โดยวัตถุประสงค์ในการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และครูที่อยู่ในเขตการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลประโยชน์ของการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักการบริหารงานโดยวัตถุประสงค์ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ครูยังมีความคิดเห็นว่าการนำหลักการบริหารโดยวัตถุประสงค์มาใช้บริหารงานโรงเรียนจะช่วยให้โรงเรียนมีพัฒนาการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ การรับฟังข้อคิดเห็นจากบุคคลที่มีส่วนร่วม การเพิ่มตัวแทนของบุคลากร ในภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยดำเนินงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน องค์กรอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 – 2579 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ข้อมูลการดำเนินการตามแผน/โครงการจากปีที่ผ่านมา คำรับรองการปฏิบัติราชการ การสรุป สังเคราะห์ และการจัดทำรายงานเผยแพร่ผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับ ฉลาด จันทรมบัติ และ พิมพิภา จันทไทย (2553) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น พบว่า กลไกการพัฒนาประเทศที่สำคัญคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นระหว่างสองฝ่าย คือ ชุมชนและสถานศึกษาเป็นการเอื้อเฟื้อกันและกัน ซึ่งบทบาทสำหรับสถานศึกษากับชุมชน ประชาชนในชุมชนต้องร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นสถาบันสังคมที่มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา และเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทหลักใน

การเพิ่มทุนทางสังคมในชุมชน และรวมถึงการรวมพลังของทุกคนในชุมชน ได้แก่ พลังความคิดที่ทุกคนได้ร่วมคิด สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน เกิดพันธกิจ และร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบึงกาฬ ควรมีองค์ประกอบในการการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้ 1) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาจังหวัด 2) การสนับสนุนการพัฒนาด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา 3) การกำกับดูแลติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด 4) การสนับสนุนการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง 5) การประสานงานการบริหารในการพัฒนาอย่างบูรณาการระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สอดคล้องกับ มนต์นัฏ มโนการณ (2561 : บทคัดย่อ) แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ควรมี 6 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) กระจายอำนาจ ให้ความอิสระและเพิ่มอำนาจการตัดสินใจให้กับผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ 2) เสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และจิตสำนึกรับผิดชอบต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) พัฒนาระบบความรับผิดชอบต่อการศึกษา ทั้งด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตที่มีความสัมพันธ์กัน 4) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ให้พร้อมใช้ 5) ปรับระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเชิงรุก และ 6) เปิดพื้นที่ร่วมพัฒนา เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน แนวคิดนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ ต้องเริ่มจากการปรับชุดความคิดของคนไทยทุกคน ให้ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมกันรับผิดชอบต่อ โดยการวางแผนให้ชัดเจนและเริ่มกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เร็วที่สุด เพื่อให้การศึกษาเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัญหา ปัจจัยและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นถึงสภาพปัญหา ปัจจัยและแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจังหวัด ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน จึงก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันผูกพันผูกมัด และตกลงใจร่วมกันในการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดประโยชน์ในการระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย การลดการต่อต้านและก่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปรียบเทียบปัจจัยบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างในแต่ละจังหวัด จะทำให้เห็นถึงภาพรวมของการวิจัยอย่างครอบคลุม

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อผลักดันนโยบาย การจัดการศึกษาของรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอ้างอิง

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของ
กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). เข้าถึงได้จาก : <https://shorturl.asia/m2j8P>.
- จีระพงษ์ หอมสุวรรณ (2556). “การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โครงการเผยแพร่งานวิจัยนิตยสารระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวรประจำปี 2556.” วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร 15(ฉบับพิเศษ).
- ฉลาด จันทรมบัติ และพิมพ์กา จันทไทย. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
ท้องถิ่น. การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสาร พรหมณา. (2553). “การบริหารแบบมีส่วนร่วม.” วารสารธุรกิจปริทัศน์. 7(2).
- มนต์ภัส มโนการณ. (2561, มกราคม – มิถุนายน). “การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษาเชิง
พื้นที่” วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานและการ
พัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 19(1)
- สมบัติ นามบุรี. (2562, มกราคม-เมษายน). “ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์” วารสาร
วิจัยวิชาการ. 2(1) : 183 – 197.
- _____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค
จำกัด.
- Ofojebe. Wenceslaus Relevance and Benefits of management By objectives to secondary
school management in Anambra State Teacher views. (2010). International Journal of
Educational Administration and Policy Studies. 2(7) : 99-104.